

Koncept nota

Međunarodna konferencija

Peking+25 Regionalna revizija za zapadni Balkan

1. Pozadina

Agenda za osnaživanje žena i devojaka usvojena na Četvrtoj svetskoj konferenciji o ženama 1995. godine, održanoj u Pekingu pre 25 godina, je bila vizionarski odgovor na uporno i oštro nedovoljno predstavljanje žena i rodnu nejednakost širom sveta, gde je muška dominacija ostavila žene ne samo marginalizovanim, već i žestoko diskriminiranim u svim sferama života. Svet je bio praktično "rodno slep" jer nije mogao da vidi da žene, kao polovina svetske populacije, predstavljaju strateško sredstvo u koje treba uložiti za bolju budućnost. Postojala je potreba za takvom revolucionarnom agendom koja bi delovala kao "otvaranje očiju" za razmatranje koliko je važno da žene, kao polovina ljudskog kapitala, preuzmu svoju ulogu i odgovornost ravnopravno sa muškarcima, za izgradnju mirne, stabilne i prosperitetne budućnosti za sve.

Pekinška konferencija 1995. godine je bila kritična prekretnica u fokusu sveta na rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena. Pekinška deklaracija i platforma za akciju su usvojile velika očekivanja za ostvarivanje rodne ravnopravnosti i jačanje položaja žena na pragu novog milenijuma.

Šta se promenilo ili evoluiralo u pogledu rodne ravnopravnosti i prava žena i devojaka u poslednjih 25 godina širom regiona, je pitanje koje zanima sve nas, posebno žene širom sveta, a posebno nas u post-konfliktnoj regiji Zapadnog Balkana.

Putovanje žena ka osnaživanju je u poslednjih 25 godina doživelo mešovite rezultate napretka i suprotstavljanja. Specifična istorija rata i mira na celom regionu Balkana i Pekinška agenda za osnaživanje žena su se mešali, i stoga, donosili različite nivoe napretka u različitim oblastima osnaživanja žena i rodne ravnopravnosti. Izuzetni aktivizam žena u pomaganju u prevazilaženju tragičnih vremena, uključivanjem u pokrete za oslobođenja i nezavisnost i procese rešavanja sukoba, je doneo relevantan kredibilitet ženama kao agentima promena, koje su se zatim suočile sa povratnim koracima tako što su se našle na strani, odmah nakon sukoba. To zato što vreme mira muškarci doživljavaju kao "vreme moći" za njih, a ne za žene. To smo mi žene iskusile, i to je bila naša polazna tačka kada smo započeli našu borbu za osnaživanje. Od danas, napredak je žena u nacionalnim parlamentima i lokalnim nivoima,

mada kroz kvotu, a ne prirodno kroz demokratsku svest. Žene su i dalje nedovoljno zastupljene u vladama i na nivou odlučivanja. Razočaravajuće je primetiti da su žene skoro nestale pri formalnim mirovnim procesima. Tranzicijska pravda i međunarodna pravda ostaju spore, jer jedno od najboljih pitanja, ono žena silovanih tokom ratova, i dalje ostaje sakriveno, dok kažnjavanje počinitelaca više ostaje kao ozlojeđenost nego kao nada. Uprkos činjenici da su žene uključene i pokazuju izvanredne performanse u pomaganju izgradnje mira, demokratskog upravljanja, pomirenja i unapređenja žena, agendi mira i sigurnosti, njihova stradanja u ratnim vremenima i doprinosi u mirnodopskim vremenima još uvek nisu u potpunosti priznata. Uopšte, aktuelno stanje za ravnopravnost polova i osnaživanje žena je obeležilo veći napredak u pravnom i normativnom smislu, dok praktična primena daleko zaostaje, uglavnom zbog poznatih barijera u ovom procesu. Naš san o miru koji uključuje rod, i demokratsko upravljanje, su daleko od ostvarenja.

2020. godine ćemo obeležiti 25.-godišnjicu Pekinške deklaracije i platforme za dejstvo, 20.-godišnjicu Rezolucije Saveta bezbednosti UN o ženama, miru i bezbednosti (UNSCR 1325) i petogodišnju prekretnice ka ostvarivanju Agende Održivih Razvojnih Ciljeva 2030.-te godine (SDG-a).

U pozadini ovog momenta, postoji hitna potreba za procenom trenutnih izazova koji utiču na sprovođenje ovih važnih međunarodnih platformi za postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje žena, i njihov doprinos punoj realizaciji Agende održivog razvoja 2030. godine, a posebno u regionu Zapadnog Balkana.

Zapadni Balkan je i dalje suočen sa nedovršenim mirom, krhkom demokratijom, krhkom sigurnošću, korupcijom, nezaposlenošću. Pitanje odliva mozga pogađa čitav region, a to je gubitak kapaciteta koji otežavaju planiranje i rad na razvoju i prosperitetu. Nejednakosti se nastavljaju u mnogim aspektima, a posebno zabrinjava rodna nejednakost. Štaviše, kašnjenja u evropskim i evro-atlantskim integracijama svih šest zemalja zapadnog Balkana stavila su region na raskrsnicu. Prevazilaženje ovih izazova zahteva aktiviranje svih ljudskih kapaciteta, a žene nude stratešku prednost za ovu svrhu, za koju nacionalne i međunarodne vlasti trebaju da budu svesne.

Regionalni ženski lobi u jugoistočnoj Evropi (RWLSEE) kao jedinstvena regionalna organizacija za izgradnju mira smatra da osnaživanje žena i rodna ravnopravnost pomažu u stvaranju temelja za dugoročni rast i mirna, pravedna i inkluzivna društva. Smatramo da je došlo vreme da se ženama pruži moć, i nastojimo da osiguramo ravnotežu moći između polova, gde žene i muškarci odlučuju jednako i zajedno za sigurnu budućnost. Kao organizacija koja okuplja žene liderke u politici i civilnom društvu iz naših zemalja u fokusu, Kosova, Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Crne Gore i Severne Makedonije, čvrsto verujemo i radimo na osnaživanju žena i ravnopravnosti polova, za Evropsku i Evro-Atlantsku budućnost, za mirne, demokratske, stabilne i prosperitetne zemlje i region.

Kako bi odgovorili na nedostatak stvarnog napretka u osnaživanju žena i na trajnu nestabilnost u regionu i povodom relevantnih godišnjica - 25.-ogodišnjice usvajanja Pekinške deklaracije i platforme za akciju i 20.-godišnjice Rezolucije 1325 SBUN-a, **RWLSEE i UN Women, uz podršku Švedske Vlade, će organizovati međunarodnu konferenciju o**

2. Glavna pitanja na kojima će se raditi

U ovom pogledu, RWLSEE smatra da su neka od glavnih pitanja koja zahtevaju preduzimanje neophodnih koraka sledeća:

- **Osiguranje ravnopravnog učešća žena u vladi i procesima odlučivanja, na nacionalnom i lokalnom nivou, što dovodi do zdravog i dobrog upravljanja bez korupcije, u interesu građana.** Žene bi trebale igrati ključnu ulogu u procesu odlučivanja za budućnost koja se temelji na rodno-uključivoj demokratskoj upravi i izgradnji mira u korist građana. Osiguranje ravnopravnosti polova u donošenju odluka zahteva političku volju i zakonske garancije za sprovođenje. Doprinosi žena da se izvrše promene od rata do mira u našoj zemlji i na celom Balkanu treba u potpunosti priznati. Ove žene kao vođe i aktivistkinje su svojim radom pokazale liderstvo za promene, i one su pokretači promena za bolju budućnost.
- **Konsolidovanje značajnog učešća žena u izgradnji mira, za pregovaračkim stolovima i u bezbednosnim procesima koji mogu rezultirati sa više mira, stabilnosti i prosperiteta.** Žene bi trebale igrati ključnu ulogu u procesu odlučivanja o miru i sprovođenju mira na nacionalnom, lokalnom i međunarodnom nivou, jer jedino mir koji uključuje rod može biti održiv. Dramatična nedovoljna zastupljenost u procesima izgradnje mira, mirovnim pregovorima i izgradnji mira se više ne može tolerisati. Upečatljiva statistika da 2% žena trenutno služe kao posrednici, toliko godina nakon usvajanja rezolucije 1325, govori sama za sebe. S obzirom na to da logika i demokratski rezon pozivaju da žene budu za stolom gde se gradi mir, ili na bilo kom mestu u životu, se mora pretočiti u stvarnost. Upadljivo odsustvo žena iz formalnih mirovnih pregovora otkriva zabrinjavajući jaz između težnji i stvarnosti mirovnih procesa.
- **Obezbeđivanje ravnopravnog pristupa pravdi i tranziciona pravda za žene dovodi do održivog mira i pomirenja, preko potrebnih u post-konfliktnim okruženjima.** Pitanje jednakog pristupa pravdi za žene kao najosetljivije kategorije ostaje zabrinjavajuće. Potrebno je uspostaviti odgovorne pravosudne institucije i steći poverenje u njih, konsolidovati tranzicijsku pravdu u pravcu naknade žrtvama koje priznaju njihovo dostojanstvo kao građanima i kao ljudskim bićima, uspostaviti međunarodnu pravdu za žene žrtve seksualnog nasilja povezanog sa konfliktom, i primenjivati olakšavanje/posredovanje kao sredstvo za poboljšanje ravnopravnog pristupa žena pravdi. Nacionalne vlasti moraju učiniti mnogo više u ovom pravcu, istovremeno se obavezajući da zaustave diskriminaciju i porodično i drugo nasilje nad ženama. Pristup pravdi je osnovno ljudsko pravo koje propisuju brojni instrumenti UN i EU o ljudskim pravima. To vodi pravednom i sveobuhvatnom društvu..

3. Cilj i objektiv Međunarodne konferencije

Cilj Međunarodne konferencije je da preispita i razmotri ključne trendove i pruži preporuke za otklanjanje jaza u rodnoj ravnopravnosti u našem regionu i šire. Fokus će biti na oblastima donošenja odluka, izgradnji mira, sigurnosti, i pravdi, na Zapadnom Balkanu, gde se žene suočavaju sa specifičnim izazovima imajući u vidu specifičan post-konfliktni kontekst našeg regiona.

Međunarodna konferencija ima sledeće **ciljeve**:

- **Da okupi žene-liderke iz politike, civilnog društva i eksperte kako bi razgovarali o dostignućima i izazovima žena u post-konfliktnom kontekstu u vezi sa sprovođenjem Pekinške deklaracije i platforme** iz oblasti žene, mir i bezbednost iz 1995. godine, i Rezolucije 1325 SBUN. Diskusije će biti usmerene na položaj statusa žena tokom 25 godina nakon Pekinške konferencije, na osnovu analiza urađenih u Nacionalnim izveštajima Pekinga +25 iz sedam zemalja u fokusu RWLSEE-a. Očekuje se da će rezultati diskusija stvoriti preporuke za zatvaranje jaza u rodnoj ravnopravnosti u regionu Zapadnog Balkana, pružajući regionalni doprinos za predstojeću Peking + 25 Platformu akcije.
- **Da razvije konačni dokument - Peking+25 Regionalni izveštaj i preporuke za zapadni Balkan** - koji opisuje ključna dostignuća specifična za region, praznine i izazove u vezi sa primenom Pekinške deklaracije i platforme za delovanje u oblasti žena, mira i sigurnosti, i da predloži preporuke državama za napredak ka rodnoj ravnopravnosti, usklađene sa Održivim razvojnim ciljevima 2030., i UN Women - Ravnopravnost generacija.

4. Metodologija i učesnici

Međunarodna konferencija će okupiti do 50 učesnika koji predstavljaju:

- Žene liderke iz politike i civilnog društva, vlada, lokalnih uprava, nacionalne i međunarodne eksperte za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena; Upravni odbor RWLSEE-a i svi članovi iz zemalja u fokusu RWLSEE-a - Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Kosovo, Crna Gora, Severna Makedonija, Srbija;
- Predstavnike UN Women, Ambasade Švedske UN agencija, i drugih međunarodnih organizacija.

Rasprava na plenarnim sednicama i u radnim grupama će se fokusirati na sledeće tematske oblasti:

Tematska oblast 1: Ravnopravno učešće žena u odlučivanju i vladi

Tematska oblast 2: Ravnopravno učešće žena u procesima izgradnje mira, pomirenja i bezbednosti

Tematska oblast 3: Jednak pristup pravdi, tranziciona pravda i međunarodna pravda za žene

5. Mesto i vreme događaja

Skoplje, Severna Makedonija – Hotel Holiday Inn, 26 Novembar 2019